

کودکان در دنیای دیجیتال

در دنیای پر از فناوری، لحظات ساده و بی‌پیرایه، مانند خواندن کتاب قبل از خواب یا صرف وقت در طبیعت، به گنجینه‌ای ارزشمند تبدیل می‌شود که تأثیرات عمیقی بر رشد کودک دارد

حمیدرضا علی‌نیا

روزنامه نگار

تافناوری کودکان را در برخی زمینه‌ها هوشمندتر کند، همچنین ما می‌دانیم که فناوری می‌تواند توجه، بازی و خواب آن‌ها را مختل کند. چیزی که نمی‌دانیم این است که دقیقاً چگونه فناوری بر نحوه ارتباط کودکان و والدین یا یکدیگر تأثیر می‌گذارد.

هیچ دستور جادویی وجود ندارد

یک قرن پیش، ماریا مونتسوری، پزشک و فیلسوف تعلیم و تربیت، بر این باور بود که بهترین هدیه‌ای که یک بزرگسال می‌تواند به کودک بدهد، توجه است. از نظر او، «توجه» تنها به معنای صرف زمان نیست، بلکه به معنای هم‌سوپی با روش کشف جهان توسط کودک و تجربه مشترک آن است. این توجه، فراتر از حضور فیزیکی، به کودک این فرصت را می‌دهد که جهان را از چشم بزرگ‌ترها ببیند و در این فرآیند، خود نیز رشد کند. با این حال، اگر در لحظاتی که کودک در حال کشف دنیای اطراف است، توجه ما معطوف به چیز دیگری شود، فرصت‌های یادگیری مشترک از دست می‌رود. وقتی که بزرگ‌ترها ذهن‌شان جای دیگری است، کودکان نیز قدرت‌های درونی خود را نمی‌آزمایند و از ظرفیت‌های اجتماعی‌شان به‌طور کامل استفاده نمی‌کنند. در این لحظات است که تعاملات اصلی و مبادلات معنایی میان کودک و بزرگ‌تر شکل می‌گیرد. با سرعت شگفت‌انگیز پیشرفت فناوری، این سوال پیش می‌آید که تا چه حد این فناوری‌ها در حال تغییر شیوه‌های ارتباطی و تماس‌های حیاتی میان والدین و کودکان هستند.

والدین در جوامع غربی، به‌طور فزاینده‌ای نگران زمان استفاده از صفحه‌نمایش‌های دیجیتال توسط فرزندان خود هستند. برای بسیاری از آن‌ها، برقراری تعادل در استفاده از این فناوری‌ها و پیدا کردن زمانی برای حضور واقعی در کنار فرزند، به چالشی جدی تبدیل شده است. اما این که والدین تنها به شیوه‌های تربیتی خود ابراد بگیرند، راه حل اصلی نیست. کلید این معضل در فهم دقیق این است که کدام لحظات از زمان مشترک باید به دستگاه‌های دیجیتال سپرده شوند و کدام‌یک نیازمند حضور بدون فناوری هستند. گروه تحقیقاتی «سیت» (SITE) در آزمایشگاه رباتیک دانشگاه «لوند» سوئد، در حال بررسی این موضوع است که کودکان چگونه فناوری را درک می‌کنند و تأثیرات این تغییرات بر تعاملات اجتماعی آن‌ها در محیط‌های مدرسه و خانواده چیست. پیشنهاد آن‌ها این است که هر لحظه‌ای که در آن با هم می‌گذرانیم و بدون صفحه‌نمایش است، حتی اگر به نظر بی‌اهمیت برسد، دارای ارزش بی‌پایان است. چه خواندن کتاب قبل از خواب، تعریف داستان‌های خیالی هنگام رانندگی، جمع‌آوری شاه بلوط در خیابان یا حتی لحظات بی‌حوصله بودن، همه این‌ها اجزای مهمی از تجربه مشترک هستند که باید از دست ندهیم.

در نهایت، آنچه اهمیت دارد این است که ما انتخاب کنیم چه لحظاتی از زندگی خود را به فناوری بسپاریم و کدام‌یک را بدون آن بگذرانیم. هیچ پاسخ واحدی برای همه وجود ندارد؛ مهم این است که هر خانواده خود راهی را پیدا کند که برای آن‌ها مناسب‌تر باشد.

منبع: theconversation.com

چگونه فناوری‌های دیجیتال در حال تغییر نحوه مقابله کودکان با کارها و فعالیت‌های روزمره خود هستند؛ از بازی و توجه کردن گرفته تا به‌خاطر سپردن چیزها و خوابیدن. قرار گرفتن در معرض دستگاه‌های دیجیتال به‌طور روزانه به مشکلاتی مانند عدم توانایی در انجام تکالیف، اتمام کارها و حفظ آرامش در مسائل خانوادگی مرتبط است. به نظر می‌رسد کیفیت خواب هم تحت تأثیر منفی صفحه‌نمایش قرار دارد، به‌ویژه اگر درست قبل از زمان خواب استفاده شود.

حتی روشن بودن تلویزیون در پس‌زمینه می‌تواند تأثیر منفی بر زمان بازی کودکان بسیار کوچک داشته باشد و کیفیت توجه متمرکز آن‌ها را مختل کند و مدت زمان بازی را کاهش دهد. درعین حال اگرچه علوم اعصاب به ما می‌گوید که مواجهه مکرر با فناوری‌های هوشمند، در حال تغییر ساختار مغز انسان‌ها است، اما همه این تغییرات منفی نیستند. محتوای باکیفیت رسانه‌ای، مانند کارتون‌ها یا اپلیکیشن‌های آموزشی، می‌تواند به کودکان کمک کند تا احساسات خود را بهتر مدیریت کرده و مهارت‌های زبانی‌شان را بهبود بخشد. پس آیا ما در حال تکامل به موجودات فوق هوشمند تکنولوژیکی هستیم؟ آیا وقتی اجازه می‌دهیم کودکان در دنیای خیالی کارتون‌های صفحه‌نمایش گوشی‌مان پرسه بزنند، آن‌ها هوشمندتر می‌شوند؟

شاید همانطور که نویسندگان و آکادمیسین‌هایی مانند «ژانت وینترسون» و «کاترین ان. هایلز» پیشنهاد می‌کنند، این یک پدیده کاملاً منفی نباشد. از نگاه این نویسندگان، تبدیل شدن به موجود پسا انسانی، گام بعدی تکامل طبیعی بشر به سوی سازگاری و تغییر به چیزی بلکه متفاوت است. چیزی که لزوماً نه بدتر و نه بهتر خواهد بود؛ در حالی که این پتانسیل وجود دارد

به اشتراک می‌گذاریم، از متوقف شدن برای مشاهده یک حلقون آرام در مسیر مدرسه گرفته تا خواندن دسته‌جمعی یک کتاب در میز صبحانه. این همان مسیر انسان شدن ما است. آنچه که فعالیت‌های اولیه بین کودکان و بزرگ‌ترها را خاص می‌کند این است که این فعالیت‌ها لحظه به لحظه از طریق صحبت، نگاه، اشاره‌ها و حرکات مشترک ساخته می‌شوند. همانطور که تحقیقات ما به‌طور گسترده نشان داده است، در ماه‌ها و سال‌های اول زندگی، نوزادان الگوهای تعامل با دیگران را تجربه کرده و یاد می‌گیرند. الگوهایی که در آن زمان‌بندی نگاه، حرکات، صداها و زبان اهمیت زیادی دارد. الگوهای تعامل شامل مدت زمانی است که شما به یکدیگر نگاه می‌کنید یا یاد می‌گیرید که در یک مکالمه یا فعالیت، وقفه ایجاد کنید و نوبت‌ها را رعایت کنید. نمونه دیگر الگوهای تعامل اشاره کردن به یک شیء جالب در اتاق، پیش از برقراری تماس چشمی است. این الگوها به ما می‌آموزند که چگونه با دیگران ارتباط برقرار کنیم و در فعالیت‌های مشترک شرکت کنیم. در حال حاضر هیچ جایگزینی برای چنین الگوی یادگیری‌ای وجود ندارد.

انسان‌های پسا دیجیتال

دستگاه‌های هوشمند و ابزارهای پخش آنلاین باعث شده‌اند که رسانه‌های دیجیتال به بخش جدایی‌ناپذیر زندگی خانوادگی تبدیل شوند. دو سوم از کودکان دو تا پنج ساله بیش از یک ساعت در روز از صفحه‌های نمایشگر استفاده می‌کنند و میانگین سن شروع استفاده از صفحه‌نمایش به‌طور چشمگیری پایین‌تر آمده است. در دودهمه گذشته، پژوهشگران نشان داده‌اند که

این صحنه‌ای آشنا در حمل و نقل عمومی است. پدر یا مادری یک گوشی همراه در دست دارد و کارتون‌های پر سر و صدایی را به کودک خردسال خود نشان می‌دهد. آن‌ها با هم به صفحه نگاه می‌کنند و می‌خندند؛ اما والد و کودک به ندرت به یکدیگر نگاه می‌کنند یا به مناظر اطراف توجه دارند. در حالی که بسیاری از والدین در چنین تجربیاتی شریک هستند، این تنها نمونه‌ای است از اینکه چگونه فناوری جزئی از روتین‌های روزانه ما شده‌اند و نحوه تعامل و ارتباط ما با دنیای اطراف و مهم‌تر از همه با یکدیگر را تغییر داده‌اند.

تأثیر تغییرات بر رشد کودکان

توسعه انسانی اساساً یک عمل اجتماعی است. از دوران نوزادی، مادر دنیای اطراف خود شرکت می‌کنیم و با کمک اطرافیان آگاه‌مان از تجربه‌ها، به‌ویژه از موقعیت‌های ناآشنا و برخوردهای فرهنگی می‌آموزیم. زمانی که بزرگ‌ترها با کودکان تعامل می‌کنند، دیدگاه‌ها را به اشتراک می‌گذارند و دانش جدیدی خلق می‌کنند. ما جهان اطراف خود را با تمام تنوع، پیچیدگی و زیبایی آن درک می‌کنیم. کودکان از آن یاد می‌گیرند و بزرگ‌ترها هم یاد می‌گیرند چگونه از چشم یک کودک به جهان نگاه کنند. چگونه می‌توانیم با جهان روبرو شویم یا آن را درک کنیم وقتی توجه‌مان به یک صفحه نمایش جذب شده است؟

پنج دهه تحقیق در رشته‌های توسعه نشان داده است که تا چه اندازه توسعه انسانی به ساختار جزئی ارتباطات اجتماعی روزانه وابسته است. برای نوزادان و کودکان خردسال، ارتباط برقرار کردن یک امر انتزاعی یا مفهومی نیست؛ بلکه این ارتباطات بر اساس لحظات کوچک و روزمره‌ای است که با دیگران

کودکان و حواس پرتی دیجیتال

مطالعات اخیر نشان می‌دهند استفاده از رسانه‌های اجتماعی به افزایش اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی در کودکان منجر می‌شود

استفاده روزافزون از رسانه‌های اجتماعی در میان کودکان، اکنون به یک نگرانی جدی در دنیای مدرن تبدیل شده است. مطالعه‌ای جدید که توسط موسسه پزشکی «کارولینسکا» در سوئد انجام شد، ارتباط مستقیم بین استفاده از این رسانه‌ها و افزایش اختلال کم‌توجهی و بیش‌فعالی (ADHD) در کودکان را آشکار می‌سازد. این تحقیق نه تنها به بررسی رفتارهای دیجیتال کودکان پرداخته است، بلکه درک تازه‌ای از تأثیرات طولانی‌مدت این رسانه‌ها بر سلامت روانی نسل جدید ارائه می‌دهد.

تهدیدی جدید برای تمرکز کودکان

در این مطالعه، بیش از هشت هزار کودک از سنین ۱۰ تا ۱۴ سال مورد بررسی قرار گرفتند. این کودکان به سه گروه مختلف تقسیم شدند: گروهی که بیشتر از رسانه‌های اجتماعی استفاده می‌کردند، گروهی که زمان خود را به بازی‌های دیجیتال می‌پرداختند، و گروهی که وقت خود را صرف تماشای ویدیوها می‌کردند. نتایج نشان داد که تنها استفاده از رسانه‌های اجتماعی ارتباط معناداری با افزایش نشانه‌های کم‌توجهی دارد. جالب است که استفاده از بازی‌ها یا تماشای ویدیوها هیچ گونه

N E W S

رشد اقتصادی بدون انتشار کربن

مطالعه‌ای که به مناسبت دهمین سالگرد توافق اقلیمی پاریس منتشر شده، به روشنی نشان می‌دهد که در اکثر نقاط جهان ارتباط سنتی میان رشد اقتصادی و انتشار گازهای گلخانه‌ای در حال از بین رفتن است. این تحلیل که توسط «کنسرسیوم اروپایی دانشگاه‌های نوآور» (ECIU) انجام شده، بر اثر بخشی سیاست‌های اقلیمی دولت‌ها و تلاش‌های آنها در جهت جداسازی رشد اقتصادی از آلودگی‌ها تأکید می‌کند.

طبق یافته‌های این تحقیق، از سال ۲۰۱۵ روند "افتراق" میان رشد اقتصادی و انتشار کربن آغاز شده و در بسیاری از کشورها، به‌ویژه در جنوب جهان، شتاب گرفته است. این روند از آن زمان تا به امروز در سطح جهانی به شکل فزاینده‌ای مشاهده شده است. طبق داده‌های جدید، ۹۲ درصد از اقتصاد جهانی اکنون توانسته‌اند انتشار گازهای گلخانه‌ای را از رشد تولید ناخالص داخلی خود جدا کنند. کشورهایی چون بریتانیا، نروژ و سوئیس در صدر این تغییرات قرار دارند و از نمونه‌های بارز این جداسازی به‌شمار می‌آیند. یکی از بخش‌های چشمگیر این مطالعه، کاهش وابستگی چین، به عنوان بزرگ‌ترین آلوده‌کننده جهان، به سوخت‌های فسیلی است. چین توانسته است در مدت زمان کوتاهی، به‌ویژه از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۳، رشد اقتصادی خود را به بیش از ۵۰ درصد برساند، در حالی که افزایش انتشار گازهای گلخانه‌ای این کشور تنها ۲۴ درصد بوده است. بسیاری از تحلیل‌گران بر این باورند که انتشار گازهای گلخانه‌ای در چین به اوج خود رسیده و در صورت ادامه این روند، سایر کشورها می‌توانند این مسیر را به عنوان الگو دنبال کنند.

در میان دیگر کشورهایی که موفق به جدا کردن رشد اقتصادی از انتشار کربن شده‌اند، می‌توان به استرالیا، امارات متحده عربی، کلمبیا، مصر و مکزیک اشاره کرد. این کشورها توانسته‌اند همزمان با توسعه اقتصادی، میزان آلودگی‌های خود را کاهش دهند. اما در مقابل، کشورهایی مانند نیوزیلند، لتونی و جمهوری دومینیکن که پیش از ۲۰۱۵ به این جداسازی دست یافته بودند، پس از آن دوباره به سوخت‌های فسیلی وابسته شده‌اند.

اگرچه در برخی کشورها، همچون ایالات متحده و برخی کشورهای اتحادیه اروپا، دوره‌هایی از افزایش میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای مشاهده شده است، اما در مجموع، تلاش‌های بین‌المللی و اقدامات ملی در راستای سیاست‌های اقلیمی کارآمد توانسته‌اند در کاهش روند انتشار موثر واقع شوند. این دستاوردها در حالی به دست آمده‌اند که نظارت‌های بین‌المللی مانند اجلاس‌های آب و هوایی سازمان ملل نتوانسته‌اند همگام با تهدید گرمایش جهانی ناشی از فعالیت‌های انسانی پیش بروند.

در این میان، توافق اقلیمی پاریس که در سال ۲۰۱۵ با مشارکت نزدیک به ۲۰۰ کشور به امضا رسید، به عنوان یکی از مهم‌ترین نقاط عطف در تاریخ مذاکرات اقلیمی شناخته می‌شود. این توافق که هدف اصلی آن محدود کردن افزایش دما به کمتر از ۲ درجه سانتی‌گراد بالاتر از سطوح پیش‌صنعتی است، به کسب و کارها و دولت‌ها هشدار داده که باید به دنبال راهکارهایی برای کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی باشند.

منبع: گاردین